

Kravas vilciena spēks

Dailes teātra izrāde *Kaisles vilciens* –
Regnārs Vaivars pret Antru Liedskalniņu

SEZONAS SĀKUMA pirmizrāžu gūzmā mazāka uzmanība pievērsta mazo spēles telpu iestudējumiem, no kuriem daudzus ir vērts noskatīties. Piemēram, režisora Regnāra Vaivara *Kaisles vilcienu* (ar šādu nosaukumu Tenesija Viljamsa lugu *Ilgu tramvajs* izrāda Dailes teātris), kas nesarūgtinās ne kā laikmetīgs teātra darbs, ne kā neparasti skaudra interpretācija par Viljamsa tēmām.

Ilgu tramvajs Latvijā ir milēta luga. Tās galveno varoni Blanšu Dibūā dažādos teātros spēlējušas izcilas aktrises – Indra Briķe, Rēzija Kalniņa, Karīna Tatarinova, Elīta Kļaviņa, bet visikoniskākā, šķiet, ir Antra Liedskalniņa 1969. gada iestudējumā Nacionālajā (to-laik Drāmas) teātrī. Viņas atveidotā Blanša, trausla un jūtīga, saskaroties ar brutālo pasauli māsas Stellas vīra Stenlija personā, tika salauzta fiziski, bet ne garīgi iznīcināta, jo poēzija un skaistums izrādē tika rādīts kā mūžīgas vērtības. Ar šo skatījumu nācies rēķināties arī citiem *Ilgu tramvaja* iestudējumiem, kaut vai tāpēc vien, ka lugas angļiskajā

Tā ir viena no Vaivara interpretācijas novitātēm – ka varoņi sevi neuztver pārlietu nopietni

nosaukumā liktais *desire* pēc tradīcijas latviskots kā «ilgas». Tāpēc Vaivara izvēle nosaukumu modernizēt ir konceptuāla. Viņa variantā kaisle patiešām ir kaisle – dedzinoša, privātipašnieciska, neapvaldāma. Bet tādai, protams, nepiestāv nostalgijas apdvestais tramvajs. Vaivara varoņi nevis aperīgi slid gala stacijas virzienā, bet gan kustas ar kravas vilciena sastāva

neizbēgamību. Savienojumi dzirksteļo, bremzes kauc (metāliskie trokšņi, starp citu, iekļauti arī izrādes skaņu celiņā), bet sāktu kustību apstādīnāt neizdosies. Kaisle savā ceļā iznīcinās visu. Un tā nav vienīgā Vaivara iestudējuma atšķirība no tradicionālās interpretācijas.

Blanšu *Kaisles vilcienā* spēlē Anete Krasovska, kas lomai ir neparasti jauna aktrise, un tas, protams, nav bez nozīmes. Viljamsa luga, gribi negribi, iegūst izmisiģu intensitāti, jo Blanša jūt atvasaras ziedēšanas trakumu. Pēdējo iespēju. Savukārt Krasovskas varone ir sievišķo spēku pilnbriedā, tāpēc jāmeklē cita toņkārtā, un Vaivara

Recenzijas autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

IR IESAKA

Lid-4.
novembrim

FESTIVĀLS. ARĒNA DAŽĀDĀS VIETĀS

Festivālu 20.

oktobrī Cēsīs atklās

sitamumentālisti Juris Āzers un Guntars Freibergs. 21. oktobrī Reformātu baznīcā *LENsemble* no Lietuvas, 23. oktobrī VEF Kultūras pili *Shipsea* un *domubiedri*, bet 30. oktobrī trio *Art-i-shock* un *Altera Veritas*. 3. novembrī Liepājā un 4. novembrī Rīgā mūsdienu krievu komponistu darbus atskaņos *Kymatic Ensemble*. Biļetes cena 6–20 €. *Bilesuparadize.lv*

17.-28.
oktobris

IZSTĀDE. MATTER TO MATTER DEKORATĪVĀS MĀKSLAS UN DIZAINA MUZEJĀ

Iespēja apskatīt latviešu dizainera Artūra Analta interaktīvo instalāciju, kura šogad pārstāvēja Latviju Londonas Dizaina biennālē un ieguva žūrijas zelta medaļu kategorijā *Labākais dizains*. Izstādē varēs redzēt arī pašu medaļu, kuru veidojušo juvelieri uzņēmumā *Shimell and Madden*, un tās futlāri. *Lnmm.lv*

Blanša (Anete Krasovska) un Mičs (Kaspars Zāle)

Aina no izrādes
Kaisles vilciens.
Priekšplānā
Stella – leva
Florence

●●●●●
KAISLES
VILCIENS.
Nākamās izrādes 26. oktobrī, 4. un 22. novembrī. Biļetes cena 16–18 €.

izrādē par to kļūst ironija, kuru papildgaita arī skatuves iekārtojums.

Režisors sadarbibā ar Tomu Grīnbergu ir arī izrādes scenogrāfs, un, ja neskaita nebūtisku skaitu rekvizītu (Blanšas megaizmēra čemodānu – skapi, vannu, kurā viņai kairināt māsas vīru utt.), galvenais scenogrāfijas elements ir pati skatuves telpa, kas, attīrīta no visa liekā, stāv skatītāja priekšā kaila. Telpa iedarbojas gan jutekliski, gan intelektuāli. Tā ir gan barokāli grezna, gan vienlaikus – pieredzes grumbām izvagota, un liek domāt par Viljamsa varoņiem. (Vaivars, piemēram, neparasti skarbi priekšplānā izcēlis tēmu par Blanšas

traumām – laulībām ar homoseksuālu vīrieti, viņas izraisīto vīra pašnāvību, nepieciešamību pašapliecināties seksuālos iekarojumos.) Skatuve ir arī plaša, tukša (neierobežojoša, gatava uzņemt jebko), skarba. Un, protams, paradoksālā veidā piesaista skatītāja uzmanību tam, ka atrodamiem teātrī, jo atsedz mašīnēriju, ko parasti slēpj kulises.

Tā, domāju, ir apzināta režisora izvēle, veids, kā pievērt uzmanību izrādes varoņu uzvedībai, jo šajā iestudējumā ir acīmredzams, ka tēlo gan Blanša, gan Ginta Grāveļa atveidotais Stenlijs. Ne viņa trausla, ne viņš brutāls, un abi laiku pa laikam sevi lomās novērtē ar pašironisku smīnu. Tā ir viena no Vaivara interpretācijas novitātēm – ka varoņi sevi neuztver pārlieku nopietni. Katrā ziņā ne jau kā pretējus principus: garu–miesu, skaisto–atbaidošo, izsmalcināto–vulgāro... Īstenībā viņi ir pat visai līdzīgi cilvēki – abiem ir nepieciešams, lai viņus dievinātu, lai uz viņiem skatītos

no apakšas, un tur arī konflikta sakne – cīņā par Ievas Florences spēlētās Stellas un Kaspara Zāles Miča bezierunu mīlestību.

Aktierdarbī *Kaisles vilciens* ir brīnišķīgi. Īpaši jau otrā plāna lomās, kur Zāles atveidotais Mičs, puisis gandrīz ar īpašām vajadzībām, un Florences neierasti temperamentīgā Stella ir nevainojami. Krasovskas un Grāveļa spēlei vēl raksturīga saraustītība – nevainojams darbs atsevišķos nogriežņos, starp kuriem bieži vien grūti uztvert pārejas. Lomas, protams, ir sarežģītas, un ir arī taisnība, ka izrādē līdz galam nav saprotams – vai aktieri kaut ko nespēlē, vai arī režisors nav visu izdomājis līdz galam? Tāpēc jautājums izrādes veidotājiem paliek: kā (kurā brīdī, kāpēc) «stervozās» Blanšas un mačo puīša Stenlija rotaļīgās sadursmes izaug līdz abus iznīcinošajam sprādzienam iestudējuma finālā? Ļoti gribas uzzināt atbildi; cerams, izrāde iespēlēsies. ●

FOTO – DAINA GEIDMANE

18.
oktobris
IZRĀDE. KARŠ VĒL
NAV SĀCIES MŪZIKAS
NAMĀ DAILE

Dramaturga Mihaila Durņenkova luga *TWHYS* sastāv no 14 novelēm ar mūsdienu cilvēkam pazīstamām tēmām. Režisore Lera Surkova. Piedalās aktieri no dažādām valstīm un teātra skolām: latvietie Guna Zariņa, lietuvietis Gitis Ivanauskis un Aleksandrs Maļikovs no Krievijas. Izrāde krievu valodā ar latviešu titriem. Biļetes cena 10–25 €. Bilesuparadize.lv

19.
oktobris
PASĀKUMS. UNA NOCHE.
TANGO DE BUENOS
AIRES LATVIEŠU
BIEDRĪBAS NAMĀ

No drāmas un kaislībām līdz sirsnīgai draudzībai. No plosošām dvēseles ilgām līdz vēsam aprēķinam. Mīlestība – mūžīga vai tikai līdz rītam? Deju izrādes darbība notiek kādā Buenosairesas tango deju vakarā milongā. Piedalās Argentīnas tango orķestris *Orquesta Típica Andariega* un pieci dejotāju pāri no dažādām valstīm. Biļetes cena 35–60 €. Bilesuserviss.lv

